Počta dětským obětem holocaustu

Jeden ze 70 osudů krnovské synagogy

Hugo Langshur jako voják

Herbert Hugo Langshur

se narodil 15. prosince 1921 v Krnově jako jeden z dvojčat. Jeho sestra Edith se narodila o 5 minut dříve a byla tak starší sestrou. Z jejich dětství víme jen málo. Herbert a jeho sestra navštěvovali chlapeckou obecnou školu na Dvořákově obvodu (Hasnerring), v jejíž budově je nyní naše základní škola. V květnu 1938 jej rodiče poslali do Londýna, kde žila sestra jeho matky, teta Wanda s rodinou.

V Londýně získal technický diplom. V dalších letech bojoval v britském vojsku proti nacismu a za svobodu Evropy. Z armády odešel až v roce 1948. Pak pracoval v továrně na výrobu leteckých motorů.

Roku 1951 se vystěhoval do Kanady, kde v Montréalu našel uplatnění ve svém oboru u velké americké firmy Pratt and Whitney. Dnes žije ve městě Saint-Lambert v provincii Québec.

Pan Langshur je podruhé ženatý. Z prvního manželství má tři syny. Dnešní doby se dožili dva, Alexander Thomson Langshur (nar. 1961) žije v Bostonu a má dva syny, Eric Lawrence Langshur (nar.1963) žije v Chicagu a má tři děti (dva syny a dceru).

Vzpomínky z domů Herberta Huga Langshura, Kanada

Vše mému příteli na Kanadě, se narodila v roce 1890 v Krnově ve Slezsku - Můj otec, Dr. Sigmund Langschur přišel na svět 8. června 1884 v rodovitých židovských Čechách. Do Krnova se dostal velice jako mladý a stal se profesorem na zdejší německé reálce. Chtěl narukovat k vojsku, ale pro jakési vojenské nedbalosti byl poslán zpět k učitelskému úřadu. Vyučoval německou literaturu, francouzštinu a angličtinu, soukromě také latinu. Bydleli jsme v Krnově na Horním náměstí (Oberring) č. 30 přímo naproti městské kavárny. Z našich oken bych se mohl chlapům dívat do karet.

Můj otec, který byl velmi váženým učitelem a těšil se ve městě dobré pověsti, si nedokázal představit, že by se jemu a jeho paní mohlo něco stát. Zároveň nechtěl „těm gauerům" přenechat svou penzi, ani být závislý na příbuzných. A tak když se mi rodiče přece jen rozhodli odejít, bylo už pozdě. Po Mnichovu nalezli přístřeší v Olomouci u Theodora a Pauly Briessových (byli to příbuzní mé matky a potkal je stejný osud). Z Olomouce museli mi rodiče v červenci 1942 do Terezína. Odtud byli několik dní po příjezdu odvezeni do vyhlazovacího tábora Baranoviči.

Z posledních dopisů synovi

Mladá maminka

ERNA LANGSCHUR

Narozena: 03.02.1890
Poslední bydliště: Olomouc
Označení transportu do Terezína: AAo
Číslo v transportu do Terezína: 199
Místo odjezdu do Terezína: Olomouc
Datum příjezdu do Terezína: 08.07.1942
Označení Transportu na východ: AAy
Číslo v transportu na východ: 499
Datum odjezdu na východ: 28.07.1942
Místo odjezdu na východ: Terezín
Cíl transportu na východ: Baranoviči
Registrační číslo: 102714
Datum úmrtí: (28.07.1942)
Místo úmrtí: (Baranoviči)

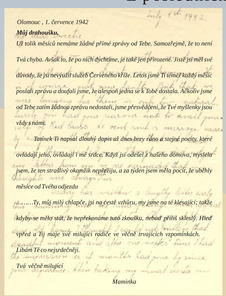
Olomouc, 1. července 1942

Můj drahoušku,

Už máš mžičů mnoho nemůže klidně přímé zprávy od Tebe. Samozřejmě, že to není

Tvá chyba. Každý ví, že po nich dychtíme, je také jen přirozené. Teď je mě na

důvody, že jsi nevyužil služeb Červeného Kříže. Letím jsme Ti úplně každý měsíc

poslali zprávu a doufám jsme, že všechno jednou se k Tobě dostala. Kdyby jsme

od Tebe vzdám žádnou zprávu nedostali, jsme přesvědčeni, že Tvé myšlenky jsou

vždy s námi.

Tentokrát Ti napíšu úplný dopis až dnes bez rámu a stejně pocity, které

ovládají jsme, ustávají i mé srdce. Když je obecně z našeho domova, myslete

jsem, že ten strašlivý okamžik nepřijde, a za týden jsem nebo pozdě, se ubohý

měsíce od Tvého odjezdu

a ……. Ty, můj milý chlapče, jsi na cestě vzhůru, my jsme na té křesajíci, sakra

kdyby se mělo stát, že nepřekonáme naši zkoušku, nebud příští shledě. Hned

vpřed a Tě moje své milující radiče se věčně trvajících vzpomínkách.

Líbám Tě co nejvřelejčiji.

Tvá věčně milující

Maminka

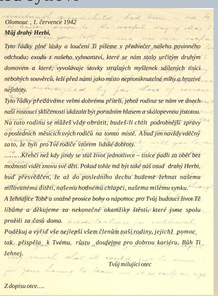
Olomouc, 1. července 1942

Můj drahý Herbi,

Tyto řádky plné lásky a touženi Ti přinese z přednášce našeho posmrtného obchodu: exodu z ráje, zajetí, vyhnanství, kterí se nám stalo určím druhým domovem a které, vyvolávaje stavby strašlivých myšlenek sálavých tisíci nebožích souvěrců, leží před námi jako mlza nepronikmatelnej mlhy a hrozivé nejistoty.

Tyto řádky přečtěte ve velmi dobrému příteli, jehož radíme se nám ve dnech naší tísnivosti skličenosti úkládali byl poradním hlasem a skloňovenou jistotou. Na tuto rodilou se můžeš vždy obrátit; budeš-li chtít podrobnější zprávy o posledních měsících svých rodičů na tomto místě. Abud jim nacházy vážčeni zato, že byli pro Tě rádce vážením lidské dobroty.

……. Kdyby nel tak jinky se vůči živé jednotlivce – stúce padli za obět'bez možnosti vidět znovu své děti. Pokud tohle má být také náš osud drahý Herbi, buď přesvědčen, že až do posledního dechu budemě žehnat našemu milovanému dítěti, našemu bodrčnění chlapci, našemu milému synku.

A lehkého čtení a osobní pomoc hoby o nápomoc pro Tvůj budoucí život TE líbáme a důkojeme za nekonečné okamžiky štěstí, které jsme spolu prožili na České doma.

Podělkuj a výříš ve nejlepší všem Členům naší rodiny, jejichž pomoc, tak, přispěje, k Tvému, rústu, dospěje pro dobrou kariéru, Bůh Ti žehnej.

Tvůj milující otec

Z dopisu otce….

Komentář k dopisům od rodičů:

Tyto dopisy napsali rodiče svému synu Hugovi krátce před vypuknutím transportem do Terezína. Posílali je po člověku, kterému důvěřovali. Pan Herbert Hugo Langshur je později svěřil svému synu Erikovi jako památku na prarodiče, které nikdy nepoznal. Sám pan Hugo k nim říká: „ Poslední dopisy, které jsem od rodičů dostal, mi stále ještě trhají srdce. Doufejme, že hrůzy jako holocaust se již nebudou opakovat. Ale kdo to zaručí? Proč jsou psány anglicky? Cítí, že rodiče umřeli anglicky dobře. Dokonce se přes angličtinu seznámili - při soukromé výuce, kterou mi tatínek své budoucí ženě dával. Myslím, že ty dopisy napsali v angličtině proto, aby tím podtrhli, že mi začal nový život."

Trude Hrozný, kolem 1945 Olomouc

Vzpomínky na Trude

„...Trude byla inteligentní, farmautrní, krásná. Byla o rok nebo o dva starší. Pubertální kluk jako já musel obdivovat její pogrsi. Nějaký čas jsem se o ni ucházel, ale Trude mne mile odradila, aniž by se přišil dotkla mé hrdosti..."

Krnovská synagoga

Město Krnov se nachází v českém Slezsku. Drtivou většinu obyvatel Krnova tvořili od založení města až do roku 1945 sudetští Němci.

Žádé byli z Krnovského knížectví vyhnáni roku 1535 a směli se vrátit až po uzákonění občanské rovnoprávnosti roku 1848. Žádé se výrazně podepsali na prudkém rozvoji Krnova na konci 19. století, např. v textilním průmyslu a ve výrobě líkérů.

Židovská synagoga (templ) v Krnově je jedinou synagogou v Moravskoslezském kraji, která se dochovala v původní, historické podobě. Jedná se o nejcennější židovskou památku českého Slezska. Byla postavena roku 1871. Objekt přestal sloužit bohoslužbám v závěru roku 1938, po připojení Sudet k Německu.

Městská rada složená ze sudetských Němců jednomyslně rozhodla, že se objekt zbaví. Čtyři z každých pět krnovských Žádů byli zavražděni během druhé světové války. Většina z těch, co přežili, se po válce rozhodla zůstat v zahraničí. Dnes v Krnově žije již jen několik jednotlivců, kteří se narodili v židovských rodinách na Podkarpatské Rusi. Ti se však dodnes boji ke své identitě hlásit veřejně.

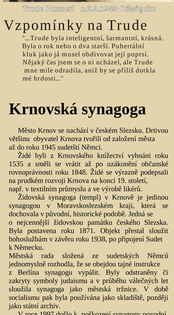
Otec Langschur se synem 1928

Další vzpomínky Herberta Huga Langshura

Pan Langshur s rodinou

„Rosnperg, kde se narodil můj otec, se česky nazývá Poběžovice. Je to nedaleko Domažlic. Naše rodina zde žila po staletí. Děda z otcovy strany měl nejprve pivnici a později smíšený obchod (sukno, železářství, kořeni atd.), snad i se sousedním hostincem v tom stejném domě. Pokud vím, také vlastnil nějaká pole, na kterých pěstoval ohlí a brambory."

„Většina domů na krnovském Oberring (dnes již neexistující část Hlavního náměstí) byla úzká a dvoupodlažní, v přízemí měly prodejní prostory. V našem domě to byl hostinec, později galanterie. Bydleli jsme na patře. Dva pokoje vedly do ulice a další pokoj a kuchyň do zadního dvora. WC bylo mysím přistavbou z 19. století a chodilo se na něj přes kuchyni. Koupelnu jsme zřídili až ve 30. letech v prostoru mezi přednímí a zadními místnostmi. V každé byla kachlová kamna. Vařili jsme na plotně, pod kterou jsme topili uhlím. Uhlí se muselo nosit ze sklepa, kam se skládalo z ulice skrze otvor v chodníku s uzavřeným krytem. Tak to bylo v té době běžné. Než jsme si vybudovali koupelnu, měli jsme jen kohoutek se studenou vodou v kuchyni. Osvětlení bývalo plynové, pak však v době mého mládí zavedli elektřinu."

„Krnovská móda byla stejná jako všude v pevnínské Evropě. Klucí nosili pumpky pod kolena, tedy poloelbuské kalhoty, které v té době používali hráči golfu. Divky chodily v sukních a halenkách. Dámské kalhoty ještě nikdo nezná."

„Byl jsem neviňáček, spíš hodný chlapec".

„Můj otec byl spíše přísný, ale měl jsem ho rád a cíl více než svou matku. Jednou z věcí, které mi kladl na srdce, bylo, že jako Žid se musím snažit dvakrát více než ostatní a přesto počítat s tím, že dosáhnu jen průměrného postavení."

„Nejedli jsme košer, přátelé mých rodičů také ne. Pamatuji si jeden nebo dva recepty jídel, která se u nás doma vařila. Myslím, že jsou to zcela běžná jídla české či rakouské kuchyně. Jedno z nich jsem měl v dětství velice rád, a to těstoviny s roztopeným máslem a s mákem. Němečky jsme té dobrotě říkali Schlischken mit Mohn."

Krnovský židovský hřbitov

Sigmund Langschur

SIGMUND LANGSCHUR

Narozen: 08.06.1884
Poslední bydliště: Olomouc
Označení transportu do Terezína: AAo
Číslo v transportu do Terezína: 198
Místo odjezdu do Terezína: Olomouc
Datum příjezdu do Terezína: 08.07.1942
Označení transportu na východ: AAy
Číslo v transportu na východ: **498**
Místo odjezdu na východ: Terezín
Datum odjezdu na východ: 28.07.1942
Cíl transportu na východ: Baranoviči
Registrační číslo: 102715
Datum úmrtí: (28.07.1942)
Místo úmrtí: (Baranoviči)

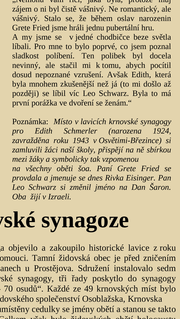
Vzpomínka na Edith Schmerler (překlad z kanadské francouzštiny)

Vzpomínka na Edith Schmerler (překlad z kanadské francouzštiny)

„Nemohu vám říci, jaká byla, protože můj zájem o ni byl čistě všnivý. Ne romantický, ale všnivý. Stalo se, že během oslav narozenin Grete Fried jsme hráli jednu pubertální hru.

A my jsme se v jedné chodbičce bese světla líbali. Pro mne to bylo poprvé, co jsem poznal sladkost polibení. Ten polibek byl docela nevinný, ale stačil mi k tomu, abych pocítil dosud nepoznané vzrušení. Avšak Edith, která byla mnohem zkušenější než já (to mi došlo až později) se líbil víc Leo Schwarz. Byla to má první porážka ve dvoření se ženám."

Poznámka: *Město v lavicích krnovské synagogy pro Edith Schmerler (narozena 1924, zavražděna roku 1943 v Osvětimi-Březince) si zamlouvlí lžící naší školy, přispěji na ně sbírkou mezi žáky a symbolicky tak vzpomenou na všechny oběti šoa. Paní Grete Fried se prodala a jmenuje se dnes Rivka Eisinger. Pan Leo Schwarz si změnil jméno na Dan Saron. Oba žijí v Izraeli.*

Lavice v krnovské synagoze

V roce 2004 občanské sdružení Krnovská synagoga objevilo a zakoupilo historické lavice z roku 1897, které do roku 1939 sloužily v synagoze v Olomouci. Tamní židovská obec je před zničením svého svatostánku prodala katolické farnosti v Olšanech u Prostějova. Sdružení instalovalo sedm z deseti zachráněných řad do hlavního sálu krnovské synagogy, tři řady poskytlo do synagogy v Lošticích. Zároveň přišlo s projektem „70 míst – 70 osudů". Každé ze 49 krnovských míst bylo symbolicky přiřazeno jednomu z vybraných členů židovského společenství Osoblažska, Krnovska a Bruntálska, zavražděných při šoa. Do lavic budou umístěny cedulky se jmény obětí a stanou se takto trvalou připomínkou konkrétních lidských osudů. Každý si tak bylo židovských obětí holocaustu jen v samotném Krnově více než dvě stovky. Bližší informace najdete na webových stránkách www.mujweb.cz/www/synagoga

Otec Langschur se synem 1928

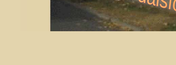
Vysvědčení

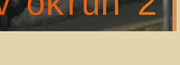

ZŠ Krnov
Dvořákův okruh 2

Ak olik dalších ?